

पञ्चपुरी नगरपालिकाको सम्मानित तेह्रौं नगरसभामा मिति २०८० आषाढ १० गतेका दिन पञ्चपुरी नगरपालिकाका
नगर प्रमुख श्री लालविर भण्डारी ज्युले प्रस्तुत गर्नु भएको

नीति तथा कार्यक्रम

आ.व. २०८०/०८१

पञ्चपुरी नगरपालिका बाबियाचौर, सुर्खेत।

२०८० असार १०, आइतबार

नगर उप-प्रमुख ज्यु

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यु

नगरसभा सदस्य ज्युहरु

सञ्चारकर्मी, राष्ट्रसेवक कर्मचारी लगायत उपस्थित सम्पुर्ण महानुभावहरु

देशमा संघीयता कार्यान्वयन भएपछि गठित स्थानीय तहको सरकार क्रियाशिलताका छ वर्ष सफलतापुर्वक व्यतित भएका छन् "कृषि-पशुपालन, पर्यटन, शिक्षा, स्वास्थ्य तथा स्वरोजगार: सुदूढ जनस्वास्थ्य सहितको समृद्धि पञ्चपुरीको आधार" भन्ने दिर्घकालिन सोच सहित कार्य गर्दै अधि बढीरहेको पञ्चपुरी नगरपालिकाले अहिले सम्म १२ बटा नगरसभा सम्पन्न गरिसकेको छ। तेहों गरिमामय नगरसभा समक्ष नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा खुसीको अनुभूती भएको छ।

जनताको विभिन्न आन्दोलनहरुको परिणाम स्वरूप प्राप्त नेपालको संविधानले शासकीय सत्तालाई तीन तहमा विभाजन गरी तल्लो तहसम्म पुर्याएर प्रत्येक नागरिकलाई सुशासन तथा आत्मनिर्णयको अधिकार सुनिश्चित गरेको छ। अहिले स्थानीय तहको सरकारहरु सोही अधिकारको प्रयोगलाई उच्चतम विन्दुमा पुर्याउन तल्लीन छन्। नागरिकका अधिकार संरक्षण तथा प्रबर्द्धन गर्न अधि बढीरहेको यस अवसरमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रका प्राप्तिका लागि भएका सबै आन्दोलनहरुमा आफ्नो जीवन अर्पण गर्नुहोने सम्पुर्ण ज्ञात अज्ञात अमर शाहीदहरु प्रति भावपुर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु। विभिन्न आन्दोलनका क्रममा घाइते र बेपत्ता नागरिकहरु प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु।

१. नागरिकको समीपमा रही कार्य गर्ने सरकार बढी प्रभावकारी हुन्दै भन्ने सिद्धान्त अनुरूप यस नगरपालिकाका विकासका विभिन्न गतिविधिहरुमा सर्वसाधारण नागरिकहरुसँग संदैव हातेमालो गर्दै अगाडि बढने कुरा जानकारी गराउन पाउँदा गर्वको अनुभूती भएको छ।

२. नगरपालिकाले वितेका छ वर्षमा ठुलासाना गरी सबै किसिमका सडक निर्माण, प्रत्येक बडा कार्यालयमा कच्ची सडक सञ्चाल जोडी सकेको छ। आफ्नै नगरकार्यपालिका, बडा कार्यालयहरु तथा सामुदायिक स्वास्थ्य सेवा केन्द्र भवन निर्माण गरि सेवा प्रवाह गरिरहेको छ। निर्माण भएका भवन संरचनाको धेरावार तथा बगैचा निर्माण गरी हरित वातावरणमा सेवा प्रदान गरिनेछ।

३. स्थानीय/ग्रामीण विद्युतीकरणलाई प्राथमिकतामा राखी केन्द्रिय विद्युतलाइनको विस्तार यसै आ.व.मा अधिकांस बडाहरुमा हुने प्रवन्ध गरिनेछ।

४. लामो समयसम्म अव्यवस्थित भूमीले ल्याएको मुख्य चुनौतीलाई अधिकाधिक न्यूनीकरण गर्न सरोकारवालासँगको सम्बद्धता तथा छलफललाई बढाउदै लगिनेछ। साथै त्यस्ता भूमीको नक्सांकन र अभिलेखिकरण गर्ने कार्यका लागि आवश्यक प्रविधि तथा मानव संसाधनको व्यवस्थापनलाई प्राथमिकतामा राखि हामै कार्यकालमा यसलाई पुर्णता दिन तत्परा बढाइनेछ।

६/१०/३.१५
लालचर धण्डारी
बजार पूङ्डुली

५. स्थानीय जनताको हित र स्वाभिमान प्रवर्द्धन गर्ने, प्रशासनलाई विकास मैत्री बनाउने, फजुल खर्च कटौती गर्ने जस्ता उद्देश्य राखि आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ लाई आर्थिक सुस्ताबाट बाहिर निस्कने अठोटका साथ यो नीति तथा कार्यक्रम ल्याइएको छ ।

६. गत आर्थिक वर्षदिखि सञ्चालनमा रहेको नगर प्रगतिशाखाग अन्तिम शनिवार जनतासँग सम्बाद कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

उपस्थित नगरसभा सदस्यज्युहरु,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को लागि प्रस्तावित विषयगत क्षेत्रको नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु । यस आ.ब.मा कृपि क्षेत्रको व्यवसायीकरण, रोजगारमूलक कियाकलाप सिर्जना, उद्यमशीलता प्रवर्द्धन तथा नगरपालिकाको स्वास्थ्य सुरक्षा नगरपालिकाको प्राथमिकतामा रहनुको साथै शिक्षा क्षेत्रलाई पनि उत्तिकै ध्यान दिइने छ ।

आर्थिक विकास:

(क) कृषि तथा पशुपन्धी:

(अ) कृषि

१. कृषि तथा पशुपन्धी पालनको लागि उपयुक्त ठाउँहरुको पहिचान गरी तरकारी, फलफूल खेती तथा पशुपन्धी पालनको पकेटक्षेत्र कार्यक्रमलाई विगतका आ.ब.मा जस्तै यस आ.ब.मा पनि निरन्तरता दिइनेछ ।

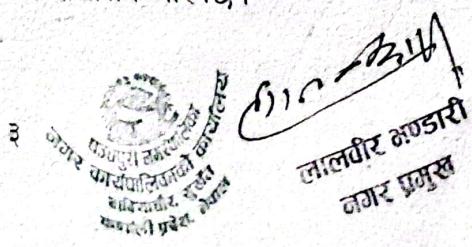
२. कृषि उत्पादकत्व बढाउन कृषीमा आधुनिकीकरण तथा यान्त्रिकीकरण अपरिहार्य छ । यस आ.ब.मा पनि लागत सहभागितामा आधुनिक कृषि औजारहरु तथा प्रविधि उपलब्ध गराउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै आवश्यकताका आधारमा परम्परागत प्रविधिलाई समेत उपयोग गरिनेछ ।

३. वडा नं. १, ७, मा सुन्तला, कागती, टिमुर लगायतका फलफूल तथा जडीबुटीको व्यवसायिक रूपमा उत्पादन गर्ने वडा नं. २, ३, ४, ५, ६, ८ र ९ मा तरकारी खेती तथा वडा नं. १० र ११ मा बगर खेतीका लागि पकेट क्षेत्र घोषणा गरी उक्त कार्यका लागि विदेशबाट स्वदेश फर्केका तथा कृषि प्राविधिक शिक्षा प्राप्त युवाहरुलाई संलग्न गराउन विशेष पहल गरिनेछ ।

४. स्थानीय भूगोल, बनजंगल तथा तापक्रम सुहाउँदो हुनेगरी सम्भावित क्षेत्रमा मौरी पालन कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

५. माटो व्यवस्थापन कार्यक्रम अन्तर्गत कृषकलाई माटोको नमूना संकलन सम्बन्धी तालिम कार्यक्रम सञ्चालनलाई निरन्तरता दिई लक्षित कृषक लाभान्वित हुनेगरी कार्यक्षेत्र पहिचान गरी माटो परिक्षण शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।

६. मौसमी तथा बेमौसमी कृषि बाली संरक्षणका लागि फेरोमेन पासो खरिद तथा वितरण कार्यक्रम, बालीमा लाग्ने किरा तथा दुसी नियन्त्रणका लागि निःशुल्क विपादी वितरण कार्यक्रम, बाली विरुद्धामा लाग्ने आकस्मिक अन्य जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

७. कृषि खाद्य बाली उत्पादन तथा वित्रु विजन उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाउन किसानको लागत सहभागीतामा धान, मकै र गहूँको वित्रु वितरण कार्यक्रम, आलुको वित्रु वितरण कार्यक्रम तथा च्याउको वित्रु वितरण कार्यक्रममा जोड दिइनेछ ।

८. कृषकलाई बेमौसमी तरकारी खेतीतर्फ आकर्षित गर्न आवश्यक तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ । कृषक समुह लक्षित उन्नत तरकारी वित्रु वितरण तथा तरकारी मिनिकीट वितरण कार्यक्रम सञ्चालन गरी तरकारी विकास कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

९. पञ्चपुरी नगरपालिकाको भूगोल तथा हावापानी क्षेत्र अनुकूलित उत्पादन हुने वर्णे तथा हिउँदे फलफूल पहिचान गरी बगैंचा क्षेत्र विस्तार कार्यक्रम अन्तर्गत यसको दुवानी, प्याकेजिङ्गका लागि किसान तथा कृषि व्यवसायलाई विशेष प्रोत्साहन गरिनेछ ।

१०. कृषकहरूको कृषि ज्ञान, सीप, क्षमतामा अभिवृद्धि तथा अनुभवलाई उजागर गर्नका लागि अन्तर जिल्ला कृषक सिकाई आदानप्रदान भ्रमण, मागमा आधारित घुम्ति तालिम जस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

११. पञ्चपुरी नगरपालिका क्षेत्रभित्र कृषि बाली उत्पादन वृद्धि कार्यक्रमलाई उत्पादन तथा विक्रिवितरणमा आधारित प्रोत्साहन गरी थप विस्तार गर्न साझेदारीमा आधारित कृषि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । किसान सूचिकरण कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।

१२. नगरपालिका भित्र विगतका वर्षहरूमा पनि कृषि समुह गठन तथा कृषक उन्मुख कार्यक्रमहरूको छलफलमा महिलाहरूको अग्रणी भूमिका रहेंदै आएकोमा यसलाई अझ विस्तार गर्न १००० दिने आमाहरूलाई मिनि करेसावारी वित्रु विजन वितरण कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।

१३. उपभोक्ताहरूको लागत साझेदारीमा सिचाई कुलो निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१४. कृषि खेतीबाली तथा कृषि व्यवसायमा हुनसक्ने जोखिम न्यूनीकरण गर्न आवश्यक कानून निर्माण गरी वीमा गर्ने कार्यलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

(आ) पशुपन्धी

१. पशु स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम अन्तर्गत सबै किसानहरूलाई पशु स्वास्थ्य सेवामा सहज पहुँच पुर्याइनेछ तथा आवश्यकता अनुसार घुम्ती सेवा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ । आवश्यकताका आधारमा तपशिल बमोजिमको सेवाहरू उपलब्ध गराइनेछ ।

(क) मेडिकल उपचार सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

(ख) माईनर सर्जिकल उपचार सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

(ग) गाइनोकोलोजिकल सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

(घ) पशु बन्ध्याकरण सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

२. प्रयोगशाला सेवा कार्यक्रम अन्तर्गत: पशुपन्धीजन्य रोग पहिचानको लागि प्राइमरी प्रयोगशाला उपलब्ध गराइनेछ । यसको लागि आवश्यक सामाग्री खरिद, प्राविधिकहरूलाई प्रयोगशाला सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।

३. भेटेरीनरी प्रसार सेवा कार्यक्रम: यस कार्यक्रम अन्तर्गत किसानका घरदैलोमा नै पशुपन्धीहरूमा हुनेसक्ने बिभिन्न जोखिमहरूलाई लक्षित गरी निःशुल्क पशु स्वास्थ्य शिविर मार्फत सेवा उपलब्ध गराइनेछ ।

१०-३-२१
जालीपार अण्डारी
बगर प्रमुख

४. पशु प्रजनन् सेवा कार्यक्रम: स्थानीयस्तरमा पालन गरिएका स्थानीय जातका पशुहरूमा नश सुधार मार्फत उत्पादकत्व सुधार गरी दुध, फुल, मासुमा आत्मनिर्भर बनाई कृपकहरूलाई स्वरोजगार बनाइनेछ। यसलाई सुदृढ गर्ने कृतिम गर्भाधान सेवा कार्यक्रम पशुपन्द्धी विकास उप-शाखा मार्फत विगतका आ.व.मा उपलब्ध भईरहेकोमा यस आ.व. २०८०/०८१ मा यसलाई निरन्तरता दिइनेछ। आगामी आ.व.मा यसलाई अल्प विस्तार गर्ने घुम्ती सेवा मार्फत सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिनेछ। पञ्चपुरी नगरपालिका सबै क्षेत्र तथा भू-भागमा उन्नत जातका रौंगा, गोरु र बोका वितरण गरी नश सुधार र उत्पादनलाई वृद्धि गरिनेछ।

५. पशुपक्षीपालक किसानहरूलाई व्यावसायिक पशुपक्षीपालन तालिमको व्यवस्था गरिनेछ।

६. पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ५ मा रहेको शिवधाम मा गौशाला तथा प्रशारिक मल उत्पादन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।

७. पञ्चपुरी नगरपालिका क्षेत्रभरी उन्नत प्रविधिबाट पशुपन्द्धी पालनलाई व्यवसायिकरण गर्ने उद्देश्यका साथ देहाय बमोजिमका थप कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।

(क) समुह मार्फत पशुपन्द्धी पालन कार्यलाई व्यवसायिकरण गर्ने माग तथा सम्भाव्यता समेतको आधारमा व्यवसायीक प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। पशुपालनमा विभिन्न तहका सरकारमा कार्यक्रममा पशुधन प्राप्त गर्ने किसान तथा कृषि व्यवसायीहरूलाई अनिवार्य पैचौ मोडेलमा लैजाने प्रवन्ध गरिनेछ।

(ख) लागत साझेदारीमा भकारो सुधार तथा बाखा खोर सुधार कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ।

(ग) अण्डाको उत्पादन प्रवर्द्धनका लागि कुखुरा पालनमा सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

(घ) दुर्घ पदार्थ संकलन, दुर्घजन्य पदार्थको निर्माण र बजारीकरणलाई टेवा पुर्याउनका लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ।

(ङ) स्थानीयस्तरमा व्यवस्थित पशु हाटबजार स्थापना र सञ्चालनको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ।

(च) व्यवसायीक पशुपक्षीपालनका लागि आवश्यक प्राविधिक सहयोगलाई जोड दिइनेछ।

(छ) उन्नत जातको बाखाहरूको शुद्ध नक्षको विस्तार गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।

(ज) मत्स्यपालनलाई थप व्यवसायिकरण र बजारीकरण गर्नका लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ।

(झ) बंगुर पालन कार्यक्रम लागत तथा उत्पादनमा आधारित प्रोत्साहन सञ्चालन गरिनेछ।

(ञ) व्यवसायिक रूपमा पशुपन्द्धी र माछापालन गर्ने किसानलाई प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

(ट) कृत्रिम गर्भाधान गरिएका गाई, भैसीलाई आवश्यक सन्तुलित दाना तथा पौष्टिक तत्व व्यवस्था गर्नका लागि पशु सुत्केरी भत्ता कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

(ठ) पशुपक्षी पालन गर्ने किसान तथा व्यवसायीक पशुपक्षी पालक किसानहरूलाई व्यवसायमा हुने जोखिम न्यूनीकरणका लागि आवश्यक कानून निर्माण गरी पशुधन तथा व्यवसायको वीमा गर्ने प्रोत्साहन गरिनेछ।

(ड) छाडा पशुपक्षीहरूको उचित व्यवस्थापनका लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ।

(ख) उद्योग व्यवसाय:

पञ्चपुरी नगरबासीहरूलाई स्वरोजगार बनाई आर्थिकस्तर वृद्धिका लागि देहाय बमोजिमका नीति अवलम्बन गरिनेछ।

११८ अप्रैल
गालघार भण्डारी
नगर पालिका

(१) याना तथा मङ्गोला उद्योगहरूको संरक्षण र विकास गर्ने स्थानीय क्षेत्रमा रोजगारी अभिवृद्धि गर्ने नीति गरिनेछ ।

(२) स्थानीय स्रोत कच्चा पदार्थ, सीप, श्वर र प्रविधिको उपयोग गर्नेगरी उद्योगको प्रबढ्दन गर्न विशेष जोड दिनेछ ।

(३) बजारमा विकित्त खाद्य पदार्थहरूको नियमित अनुगमन गरी पोषक तथा स्वास्थ्यवर्द्धक खाद्य पदार्थको उत्पादन र प्रयोगको मूर्नाधितता गरिनेछ ।

(४) बजार अनुगमन गर्ने व्यवस्थालाई कामन बगानिम कमितिमा माहिनाको एक पटक बजार अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । यसका लागि सरोकार्याला पक्षहरूसँग समन्वयात्मक किसिमले ब्रगाडी बढने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(५) पश्चुपि नगरपालिका क्षेत्रमा सञ्चालनमा रहेका सबै व्यवसायहरूलाई अनिवार्य हप्ता व्यवसायदर्ता गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

(ग) श्रम तथा रोजगारी:

१. मर्यादित काम, सामाजिक सुरक्षा र आदर्श श्रमको सम्मान गर्न र असल श्रमको सम्बन्धको माध्यमबाट श्रमको उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्ने यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका नागरिकहरूलाई काम र रोजगारीको अवसर सिर्जना गर्ने कार्यक्रम तय गरिनेछ । देशमा भएका आर्थिक गतिविधिमा भएको सुस्तता तथा संकुचनका कारण रोजगारीमा नकारात्मक असर पेरेको तथ्यलाई मनन गरी काम र रोजगारीको थप अवसरहरु सिर्जना गरिनेछ ।

२. यस नगरपालिकामा सञ्चालन हुने विकास निर्माणका काममा श्रममूलक भौतिक विकासका कार्यक्रमहरूमा विपन्न परिवार लक्षित गरी सहभागिता गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

३. प्रधानमन्त्री रोजगार र मुख्यमन्त्री स्वरोजगार कार्यक्रमको विस्तार परिवर्तन अनुरूप संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा सञ्चालित सार्वजनिक विकास निर्माण कार्य श्रममूलक प्रविधिबाट कार्यान्वयन गरिनेछ ।

४. विभिन्न श्रममूलक कार्यक्रमहरूमा श्रमिकहरूको वास्तविक संलग्नतालाई प्रभावकारी बनाउने गरी योजनाहरूको कार्यान्वयन व्यवस्था मिलाइनेछ । यस अधि सञ्चालित तालिमहरूको प्रभावकारिता यूवा लक्षित सिप विकास तालिमहरूको व्यवस्था गरिनेछ । विभिन्न तालिम सेवा प्रदायहरूले यस नगरपालिकाका यूवाहरूलाई लक्षित गरी सञ्चालन गरिरहेका तालिम कार्यक्रमहरूको प्रभावकारीता मापन गरिनेछ ।

५. उत्पादन र सेवा क्षेत्रमा हस्तकला, प्लम्बिङ, विजुली मर्मत, इलेक्ट्रोनिक्स, कुक, कालिगड, सिकर्मी, सिलाई-कटाई, डकर्मी, ब्युटिसियन, कपाल कटाई, ड्राइभिङ, मोबाइल मर्मत, मोटरसाइकल तथा सवारी साधन मर्मत लगायतका सिप विकास तालिम सञ्चालन गरी प्रत्येक क्षेत्रमा यथासक्य बढी जनशक्ति तयार गरिनेछ ।

६. प्रधानमन्त्री रोजगार र मुख्यमन्त्री स्वरोजगार कार्यक्रमको माध्यमबाट विकास निर्माण, कृषि र उद्योग क्षेत्रमा यूवा उद्यमीको विकास गरी स्वरोजगार सिर्जना गरिनेछ । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको बजेट कार्यान्वयन गर्दा श्रमको हिस्सा अधिकतम हुनेगरी तथा अधिकतम रोजगारी सिर्जना हुनेगरी गरिनेछ ।

७. संघ र प्रदेश सरकारको साझेदारीमा वेरोजगारका लागि सीप विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

११०८३
लालीर अण्डाई
बगर प्रमुख

७. यस नगरपालिका भित्र रहेका आर्थिक र सामाजिकस्तर कमजोर रहेका भूमिहिन र दलितलाई परम्परागत सिपमा आधारित रोजगारीको विकास गर्न तथा परम्परागत सीपलाई थप प्रविधियुक्त बनाउन उचित सहयोग गरिनेछ ।

८. निजि, सहकारी, गैरसरकारी क्षेत्र, विकास साझेदार र समुदायस्तरबाट सञ्चालन हुने रोजगारमूलक कार्यक्रमलाई समन्वय, सहजिकरण गरिनेछ ।

९. रोजगार सेवा केन्द्रमा दर्ता भएका श्रमिकलाई उपयोग गर्न निजि क्षेत्रका उत्पादनशिल उद्योगले आफुलाई आवश्यक पने श्रमिकलाई आवश्यक तालिम सहित रोजगारीको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

१०. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित अनुदानबाट यूवा रोजगारीको लागि रूपान्तरण पहल आयोजना र कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजनाको लागि उपलब्ध हुने रकमका योजनाहरूमा कम्तिमा १०० दिन बराबरको रोजगारी उपलब्ध गराउने किसिमले कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ ।

११. श्रमको सम्मान राष्ट्रको अभियान कार्यक्रम अन्तर्गत श्रम र श्रमिकको मर्यादा अभिवृद्धि गर्न हरेक महिनाको पहिलो शनिवार रोजगार सेवा केन्द्रको समन्वयमा जलाधार क्षेत्रको पहिचान भएका स्थान र पानि सुख्खा भएका स्थानहरूमा बृक्षारोपण र वर्षायामको पानि संकलन क्षेत्र संरक्षण र निर्माणका लागि नगर प्रमुख श्रम कार्यक्रम मार्फत श्रम तथा श्रम जनचेतना अभियान संचालन गरिनेछ ।

१२. रोजगारको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न नगरपालिकामा उपलब्ध हुने रोजगारका अवसरको पहिचान, समस्याको निदान र रोजगारको क्षेत्रमा नविनतम उपाय र विधिको पहिचान गर्न रोजगार सम्बाद मञ्चको सञ्चालन गर्ने ।

१३. नागरिकको रोजगारीको हक सम्बन्धी व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गर्न यस नगरपालिकाबाट उँभोक्ता समिति र बोलपत्र मार्फत कार्यान्वयन हुने निर्माणका योजना आयोजनाहरूमा रोजगार सेवा केन्द्रको समन्वयमा रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा सुचिकृत भएका बेरोजगार व्यक्तिहरू लाई प्राथमिकतामा राखि रोजगारीमा खटाउने व्यवस्था मिलाईने छ ।

१४. श्रमिकले दैनिक काम गरे वापतको ज्याला रकम हातमा पर्ने गरि नगरपालिकाबाट कार्यान्वयन हुने निर्माण तर्फका सबै योजना आयोजन निर्माण गर्दा त्यसमा लाग्ने दक्ष, अर्धदक्ष श्रमिकको ज्याला वापतको रकम भुक्तानी गर्दा जिल्ला/स्थानीय दर रेट बमोजिम डोर हाजिरमा उल्लेख भए बमोजिमको रकम अनिवार्य रूपमा रोजगार सेवा केन्द्रको समन्वयमा सोझै श्रमिकको व्यक्तिगत बैंक खातामा भुक्तानीको व्यवस्था मिलाईने छ ।

(घ) सहकारी क्षेत्र:

१. पञ्चपुरी नगरपालिकामा दर्ता भई सञ्चालनमा रहेका सहकारीहरूको प्रवर्द्धन गरी समग्र नगरपालिकाको आर्थिकस्तर बढिका लागि सहकारी व्यवस्थापन र नेतृत्व विकास, सहकारी लेखा व्यवस्थापन र कोपोमिस तालिम सहकारी विकास शाखा मार्फत सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ । सबै सहकारी संस्थाहरूको नियमन र अनुगमनलाई कडाई गरिनेछ ।

२. महिलाले नेतृत्व गरेका र सक्रिय रूपमा सञ्चालन भएका कृपि सहकारीहरुलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
३. सहकारी क्षेत्रलाई नगर अर्थ व्यवस्थाको महत्वपूर्ण पक्षको रूपमा विकास गरिनेछ । सहकारी क्षेत्र मार्फत हुने श्रोत परिचालनलाई पारदर्शी र विद्युतनीय बनाइनेछ ।
४. सहकारी संस्थाहरुको कारोबारलाई पारदर्शी बनाउन सहकारी विभागबाट विकास गरिएको कोपेमिसको प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ । बचत तथा क्रृष्ण सम्बन्धी कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाहरुले २०८० असोज मसान्त सम्म अनिवार्य रूपमा कोपेमिसबाट रिपोटिङ गर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ साथै सबै सहकारी संस्थाहरुले कोपेमिस मार्फत मासिक रिपोटिङ गर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५. सहकारीहरुको लगानीलाई नगरका प्रथामिकता अनुकूलका क्षेत्रमा गतिविधि गर्न प्रोत्साहन गरि सहकारी सदस्यहरुको क्षमता विकास गर्नका लागी सहकारी शिक्षा/साक्षरता कार्यकमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

सामाजिक विकास:

नगरपालिकाले असहाय, अनाथ र दुहुरा बालबालिकालाई छात्रबृति र असहाय, सहारा विहिन जेष्ठ नागरिकलाई विशेष भत्ताको व्यवस्था गर्ने नीति लिनेछ ।

(अ) स्वास्थ्य:

नगरपालिकाको विशिष्टकृत भौगोलिक तथा स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी समस्या र चुनौतीलाई सम्बोधन गर्दै नागरिकहरुलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न देहायका नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

(१) स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यकता अनुसार नीतिगत, कानून तथा संस्थागत व्यवस्था गरिनेछ ।

(२) न्यूनतम सेवा मापदण्ड अनुसारको आवश्यक भौतिक पुर्वाधार, औजार, उपकरण, फर्निचर, औषधि, एकिकृत सुचना सामग्री, मसलन्दको व्यवस्थापन गरी सम्पुर्ण स्वास्थ्य सस्थाबाट गुणस्तरीय रूपमा स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिनेछ ।

(३) सामुदायिक स्वास्थ्य सेवा केन्द्रहरुमा क्रमशः स्वास्थ्य उपकरण र फर्निचरको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(४) स्वास्थ्य क्षेत्रको दिगो विकासका लागि आवश्यक वित्तिय श्रोत तथा नगरपालिका स्तरीय विशेष कोष (स्वास्थ्य सेवा विकास कोष र आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा कोष) को स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।

(५) नगरपालिका स्तरीय स्वास्थ्य सेवा व्यवस्थापन समिति, स्वास्थ्य अनुगमन तथा गुणस्तर सुनिश्चितता उप समिति र स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिहरुको व्यवस्थापकीय क्षमतामा अभिवृद्धि गरी स्वास्थ्य संस्थाको व्यवस्थापन सुदृढ गरिनेछ ।

(६) नगरप्रमुखको रोहवरमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले स्वास्थ्य शाखा हेर्ने अधिकृत सँग उक्त अधिकृतले स्वास्थ्य संस्थाका प्रमुखहरुसँग र प्रमुखले अन्य कर्मचारीहरुसँग कार्य सम्पादन करार सम्झौता गरी लागु गरी कार्य सम्पादनको आधारमा स्वास्थ्य कर्मीहरुलाई उचित प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ ।

(७) नगरवासीले १ घण्टाको दुरीमा रहने गरी प्रत्येक वडामा स्थापना गरिएका आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रहरु तथा स्वास्थ्य सेवा इकाइहरु मार्फत प्राथमिक स्वास्थ्य उपचार र परामर्शको व्यवस्था गरिएको

छ। आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क रूपमा उपलब्ध गराउन स्वास्थ्य संस्थामा तोकिएका औषधिको नियमित आपूर्ति गरी बिरामीको संख्या तथा रोगको आधारमा औषधिको माग र आपूर्तिको सन्तुलन गरिनेछ।

(द) महिला, बालबालिका, किशोरकिशोरी, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, अशक्त जेष्ठ नागरिक, आर्थिक सामाजिक र शैक्षिक रूपमा विपन्न वर्ग र अन्य लक्षित समुहहरूका लागि विशेष सामाजिक स्वास्थ्य सुरक्षा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।

(९) नगरपालिकाले तयार गरेको आपतकालिन स्वास्थ्य सेवा योजना, स्वास्थ्य क्षेत्र विपद तथा प्रतिकार्य योजना लागू गरिनेछ र नगरपालिका भित्रका रणनीतिक स्थानहरूमा आकस्मिक स्वास्थ्य अवस्थामा आवश्यक पर्ने औषधि, उपकरण तथा अन्य सामग्रीको जगेडाको व्यवस्था गरिनेछ।

(१०) आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मी तथा कर्मचारीहरूलाई थप सुविधा प्रदान गरिनेछ। सुत्केरी महिला प्रोत्साहन भत्ता स्वरूप रु २०००/- को व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ।

(११) नगरपालिका क्षेत्र भित्रका ६० वर्ष माथिका जेष्ठ नागरिकहरूका लागि आँखाको उपचार निःशुल्क गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।

(१२) आमा र नवजात शिशुको स्वास्थ्यमा सुधार ल्याउन र घरमा हुने प्रसुति सेवालाई निरुत्साहित गर्न बर्थिंड सेन्टरको मापदण्ड पुगेका आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्रमा र सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईमा प्रसुति केन्द्रको विस्तार गरि सेवा प्रदान गरिनेछ।

(१३) स्वास्थ्य सेवा प्रवर्द्धनका लागि स्वस्थ आहार, विहार, व्यायाम, योग तथा ध्यानविधि प्रवर्द्धन गर्न सामुदायिक योग केन्द्र, व्यायामशाला, स्वस्थ हरित पार्क, पुनर्स्थापना केन्द्र लगायतका केन्द्रहरु स्थापना गरिदै लागिनेछ।

(१४) स्वास्थ्य सेवामा अधिकतम उपयोग र सहभागिता वृद्धि गर्न सेवाग्राहीको व्यवहार परिवर्तनका लागि सचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।

(१५) स्वास्थ्य सुचना प्रणालीलाई थप सुदृढिकरण गरी तथ्यमा आधारित योजना तर्जुमा गरी प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ।

(१६) स्वास्थ्य कार्यक्रमको नियमिति अनुगमन तथा मूल्यांकन र नियमन गर्ने संयन्त्रको विकास गरी लागू गरिनेछ।

(१७) गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको सुनिश्चितता र स्वास्थ्य सुशासन कायम गर्नको लागि कम्तिमा वर्षमा एक पटक सामाजिक लेखापरीक्षण सबै स्वास्थ्य संस्थामा गराईनेछ।

(१८) महिलाहरूको सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन् स्वास्थ्यको अवस्था विश्लेषण गरी आवश्यकता अनुसार महिला केन्द्रित कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

(१९) गर्भवति र २ वर्षमुनीका बच्चाका आमाहरूको पोषणको स्थीति सुधार गर्न पोषण केन्द्रित विशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।

(२०) अन्तर्राष्ट्रिय विकास साझेदारहरूबाट लिइने आर्थिक सहयोगलाई परिमाण तथा प्राथमिकता निर्धारण गरी दोहोरोपना नहुने गरी प्रभावकारी रूपमा परिचालन गरिनेछ।

- (२१) नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सबै वडा तथा पहुँच बाहिरका विभिन्न वस्तीहरूमा निःशुल्क घुम्ती, स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरी विशेषज्ञ सेवा वस्तीस्तरमा पुर्याइनेछ।
- (२२) स्वास्थ्य संस्थामा जन्मने बच्चाहरूलाई अनिवार्य रूपमा जन्म प्रमाण पत्र उपलब्ध गराई पञ्चिकरण प्रणालीसँग जोडिनेछ।
- (२३) खोप एवं पोषण बृद्धि अनुगमन व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गरिनेछ। पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं.-१० मा निर्माण भएको होलिङ्ग सेन्टर र तातापानी ११ को पुल नजिक स्थापना भएको वइटिंग सेन्टरको व्यवस्थापकीय पक्षलाई सुदृढ बनाउँदै लगिनेछ।
- (२४) पिछडिएको वर्ग तथा समुदायका दलित, जनजाती, महिला तथा बालबालिकाहरूको निःशुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको सुनिश्चितता गर्न सामाजिक परिचालन, सचेतना तथा प्रोत्साहन कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ।
- (२५) प्रभावकारी स्वास्थ्य सेवा प्रवर्द्धनका लागि नमूना गाउँ, नमूना वडा, नमूना स्वास्थ्य संस्था, नमूना अस्पताल जस्ता अभियान शुरु गरी क्रमबद्ध रूपमा विस्तार गरिनेछ।
- (२६) सम्पुर्ण स्वास्थ्यसंस्थाहरूमा ईन्टरनेटको प्रभावकारी पहुँच विस्तार गरी विद्युतिय सुचना प्रणालीलाई चुस्त दुरुस्त बनाई एकिकृत सुचना प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउने र दक्ष स्वास्थ्यकर्मी बनाउन तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ। Online Reporting ELMIS system लाई विस्तार गरिनेछ।
- (२७) नसर्ने रोगको रोकथाम तथा न्युनिकरण गर्न वडास्तरका आधारभूत स्वास्थ्य संस्थाबाट ४० वर्ष माधिका नागरिकको अधिक तौल, कुपोषण, महिलाको पाठेघरको रोग, दमरोग, मृगौला रोग, क्यान्सर रोग, मधुमेह, सिकलसेल एनिमिया, उच्चरक्तचाप जस्ता रोगको नियमित जाँच गर्ने र Body Mass Index जाँच तथा परामर्शको व्यवस्था मिलाई समुदायमा स्वस्थ आहार विहार सम्बन्धि जनचेतनामूलक स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ।
- (२८) राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त कार्यक्रम अनुसार बाल तथा मातृ मृत्युदर घटाउनका लागि सुरक्षित मातृत्व, बाल स्वास्थ्य, पोषण स्वास्थ्य कार्यक्रम, परिवार नियोजन, खोप कार्यक्रम, सरुवा रोग तथा संक्रामक रोगसँग सम्बन्धित विभिन्न प्रतिकारात्मक, प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपले सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- (२९) समुदायस्तरमा काम गर्ने सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको मनोवल बढाउन महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, यातायात तथा सञ्चार खर्चको व्यवस्था गर्ने, स्वेच्छिक अवकाश हुँदा नगरपालिकाबाट प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गरिनेछ।
- (३०) नगरपालिकाका सम्पुर्ण सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको सामुहिक स्वास्थ्य विमा गरि सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको मनोवल उच्च गराउने र समुदायस्तरमा स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न जनचेतनामूलक कार्यक्रम तथा अभियुक्तिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- (३१) नगरपालिकाको वडा नं.-४ को चनाली र वडा नं. ९ को रागमा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ।

(३२) नगरपालिका अन्तर्गतिका स्वास्थ्य संस्थामा बर्थिङ्ग सेन्टरहरुबाट प्रसुति सम्बन्धी जटिलता भएका महिलाहरुलाई समयमै गर्भवती र नवजात शिशुलाई सम्बन्धित अस्पतालमा प्रेषण गरी मातृ तथा नवजात शिशु मृत्यु कम गर्न तथा प्रभावकारी प्रेषण प्रणालीको व्यवस्था गर्न बर्थिङ्ग सेन्टरहरुबाट आकस्मिक रूपमा प्रेषण कोष व्यवस्था गरिनेछ।

(३३) नगरपालिकाका सबै वडाहरुमा महिलाको स्तन र पाठेघरको क्यान्सर चेक जाँच सम्बन्धी शिविर सञ्चालन गरिनेछ।

(४०) आयूर्वेद, प्राकृतिक उपचार पद्धती तथा बैकल्विक उपचार पद्धतीको विकास र विस्तारका लागी उचित व्यवस्था गरिनेछ।

(आ)शिक्षा युवा तथा खेलकुदः

(१) नेपाल सरकारले घोषणा गरेको सार्वजनिक शिक्षा सबलिकरण दशक (वि.सं. २०७६-२०८५) मा गुणस्तरीय शिक्षण सिकाईको वातावरण निर्माण गर्न सबै सामुदायिक विद्यालयहरुमा विषयगत रूपमा शैक्षिक सामाग्री व्यवस्थापनको लागि आवश्यक श्रोत उपलब्ध गराईनेछ।

(२) गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि स्वस्थ शैक्षिक प्रतिष्पर्धाको वातावरण सिर्जना गर्न न्यूनतम पुर्वाधार र गुणस्तरको मापदण्ड निर्धारण गरी एक वडा एक नमूना विद्यालय र बालशिक्षा केन्द्रको विकासको लागि प्रोत्साहित गरिनेछ।

(३) श्रमको सम्मान गर्ने संस्कृतिको विकास गर्न कृपि, पशुपालन तथा स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित उद्यमी तथा स्वरोजगार यूवालाई सम्मान तथा प्रोत्साहित गरिनेछ।

(४) विद्यालय तहदेखि नै खेल प्रतिभाको प्रस्फुटनको वातावरण निर्माण गर्न विद्यालयलाई खेलकुद सामाग्री उपलब्ध गराई विद्यालयस्तरीय खेलकुदमा प्रोत्साहित गरिनेछ।

(५) एक वडा एक खेल मैदान र एक विद्यालय एक खेल मैदानको अवधारण अनुसार पुर्वाधार विकासको कार्य अगाडी बढाइनेछ।

(६) राष्ट्रिय, प्रदेशस्तरीय खेलमा पदक जित्ने खेलाडीहरुलाई नगरपालिकाले पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।

(७) विद्यालयहरुलाई सुचना प्रविधि मैत्री बनाउन आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ। शिक्षण सिकाई प्रक्रियामा सुचना प्रविधिको प्रयोगलाई प्राथमिकता दिइनेछ।

(८) नगर खेलकुद विकास समिति लाई सक्रिय बनाइनेछ। नगर खेलकुद विकास समितिले वडा नं.- १ देखि ११ सम्म सन्तुलित खेलकुद विकास गर्न आवश्यक सहयोग गरिनेछ।

(९) नगरको शैक्षिक क्यालेण्डर निर्माण गरी सम्पूर्ण शैक्षिक गतिविधिहरुमा एकरूपता ल्याउन आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ।

(१०) विद्यालयलाई अपाङ्गमैत्री र छात्रामैत्री खुआउने गरी न्यूनतम भौतिक पुर्वाधार विकास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछौं। साथै विद्यालय क्लसर कोड अनुसार सबै विद्यालयको रहगेगन सम्पन्न गरिनेछौं।

(११) प्रारम्भिक बास शिक्षा केन्द्रका बालबालिकाको समयमूलक पहुँच सुनिश्चित गर्न आवश्यक स्रोतसाधन उपलब्ध गराहेछौं। बालविकास शिक्षकलाई उपलब्ध गराइदै पाएको प्रोत्साहन भत्तालाई निरन्तरता दिइनेछौं।

(१२) बालविकास शिक्षक र विद्यालयका कर्मचारीहरुको समयानुकूल पारिश्रमिक नगरको आन्तरिक श्रोतवाट व्यवधार पर्ने गरी व्यवस्थापन गरिनेछौं।

(१३) माध्यामिक विद्यालयहरुमा क्रमशः पुस्तकालय, विज्ञान प्रयोगशालको व्यवस्थापन गर्दै लगिनेछौं।

(१४) सबै विद्यालयहरुमा छात्रा शुलभ तथा अपाङ्गमैत्री शौचालयको व्यवस्थापन गर्दै लगिनेछौं।

(१५) विद्यालयहरुमा स्वास्थ्य सामग्री व्यवस्थापन गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरिनेछौं।

(१६) छात्राहरुलाई स्थानीटरी प्याड उपलब्धतालाई निरन्तरता दिइनेछौं।

(१७) छात्राहरुलाई आहरन चढी खुवाउने व्यवस्था गर्नुका साथै छात्र-छात्रालाई समय समयमा आँखा र कान जाँचको व्यवस्थाका साथै ६/६ महिनामा जुकाको औषधि खुवाउने व्यवस्था मिलाइनेछौं।

(१८) विद्यालयको भौतिक निर्माण जोड दिई सबै विद्यालयमा पक्की भवन निर्माणको कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछौं।

(१९) स्वयंसेवक शिक्षक व्यवस्थापन नीति निरन्तरता दिई पाएक पर्ने विद्यालयहरु एकिकरण गरी शिक्षक दरबन्दी मिलान गर्ने नीति लिइनेछौं।

(२०) कम्तिमा आधारभूत तहसम्म दलित, अपाङ्ग र पिछडिएको वर्गका बालबालिकाको शिक्षामा पहुँच सुनिश्चित गर्ने नीति लिइनेछौं।

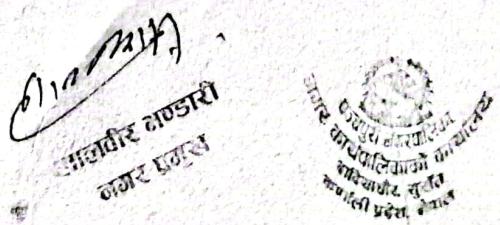
(२१) नगरपालिका भित्रका सम्पुर्ण विद्यालयका लेखाश्रेस्ता राख्ने शिक्षक/कर्मचारीहरुलाई जिन्सी तथा लेखा व्यवस्थापन तालिम दिने व्यवस्था मिलाइनेछौं। साथै आधारभूत र माध्यामिक विद्यालयक गणित /विज्ञान /अंग्रेजी पढाउने शिक्षकलाई पुनर्ताजकी तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछौं।

(ii) महिला दलित तथा लक्षित वर्ग उत्थान, सशक्तिकरण एवं सामाजिक समावेशीकरण:

१. नगरक्षेत्र भित्र हुने विभिन्न कार्यक्रम, पैरवी, गोष्ठी, भेला, समिति गठन जस्ता कार्यको कार्यान्वयनमा महिलाको प्रतिनिधित्व सुनिश्चित हुने किसिमको नीति लिइनेछौं। सामाजिक कुरितिको रूपमा रहेको छुवाछुत, छाउपढी, बोक्सी, बालविवाह घेरेलु हिसा लगायतको क्रियाकलापको अन्त्य गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछौं।

२. महिलाहरुलाई व्यवसायिकता तर्फ उन्मुख गराउन आयमूलक, सिपमूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरी आर्थिक रूपमा आत्मनिर्भर तथा सामाजिक रूपमा सम्मानित बनाइने नीति लिइनेछौं।

३. महिला तथा बालबालिका उपर हुने सबै प्रकारका हिसा अन्त्यका लागि सबै बडाहरुमा अभियान सञ्चालन गरिनेछौं। हिसा विरुद्ध शुन्य सहनशिलताको नीति अनुरूप प्रत्येक बडामा लैडिक हिसा व्यवस्थापन समितिको गठन एवं परिचालन गरिनेछौं। साथै नगरस्तरमा एक लैगिक हिसा निवारण कोष स्थापना र सञ्चालन गरिनेछौं।

४. उद्यमशिलता प्रवर्द्धन गर्ने क्रियाकलापहरूद्वारा गेजगारी गिर्जाना गरी दिगो जिविकोपार्जनका कार्यकमहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ। प्रदेश तथा संघबाट प्राप्त हुने विभिन्न सामाजिक कार्यकमहरूलाई नगरको गरिवी न्यूनिकरणका लागि आवद्धता गर्दै लैजाने नीनिलाई निरन्तरता दिइनेछ।
५. नगरस्थेत्र भित्रका विपन्न महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दलित, आदिवासी जनजाती तथा बच्चितिकरणमा परेका लक्षित वर्गहरूमा सामाजिक तथा कानूनी सचेतना बढ़ि गर्नका लागि आवश्यक दिवस मनाउने तथा कार्यकमहरू सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
६. हासा बालपालिका हाथो भविष्य भन्ने नाराका साथ बालमैत्री शासन पद्धती अनुशारण गरिनेछ। नगर एवं बडातहमा बालमैत्री शासन व्यवस्थापन समितिको गठन र परिचालनमा जोड दिइनेछ। बाल क्लब गठन र तिनिहरूको नगरस्तरिय सञ्चाल गठन भई सञ्चालनमा रहेकोले तिनिहरूलाई सक्रिय बनाउन आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरी कार्यकमहरू सञ्चालन गरिनेछ।
७. सबै प्रकारका हिसा र शोषण निषेधको नीति लिइनेछ। बालश्रममुक्त नगरपालिका घोषणा गर्ने नीति लिई थप सक्रियतापूर्वक कार्यान्वयन गर्न सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरूसँग समन्वय गरिनेछ।
८. टोल विकास संस्था स्थानीय शासनका साझेदार हुन। यिनको क्रियाशिलताले स्थानीय सुशासनलाई प्रत्यक्ष रूपमा बल पुग्ने हुँदा टोलस्तरमा हुने सबै प्रकारका स्थानीय शासकीय गतिविधिमा टोल विकास संस्थाको औपचारीक सक्रियता सुनिश्चितता गर्ने नीति लिइनेछ।
९. सामाजिक समावेशी नीति अनुरूप दलित, आदिवासी जनजाती, पिछडा वर्गको सशक्तिकरण र उत्थानका कार्यकमहरू विभिन्न गैरसरकारी तथा सरकारी संस्थाहरूको समन्वयमा सञ्चालन गरिनेछ।
१०. जेष्ठ नागरिकहरूको अनुभव र सिपलाई आर्थिक सामाजिक कार्यमा उपयोग गर्ने जेष्ठ नागरिकको सेवा सुरक्षा तथा सम्मान कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। परम्परागत सीप तथा प्रविधिहरूको प्रवर्द्धन गरिनेछ।
११. अपाङ्गता भएका व्यक्तिको पहिचान र अधिकारलाई सुनिश्चित गर्दै अपाङ्गताको गाम्भीर्यताको आधारमा अपाङ्गता परिचयपत्र वितरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ। आवश्यकता र अवस्थालाई मध्येनजर गर्दै कर ख श्रेणीका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको समुदायिक स्वास्थ्य विमा गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
१२. अपाङ्गताक्षेत्रमा क्रियाशिल सामाजिक संघसंस्थाहरूको अगुवाईमा अपाङ्गता सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालनमा जोड दिइनेछ। अपाङ्गता भएका व्यक्तिको समुदायमा आधारित पुनर्स्थापना कार्यक्रम सञ्चालनको लागि संघ र प्रदेश सरकारसँग सहकार्य गरिनेछ।
१३. पिछडिएको वर्ग, सिमान्तकृत समुदाय, आदिवासी जनजाती, दलित लगायत विपन्न र पिछडिएको वस्तीहरूमा स्थलगत रूपमा ने व्यक्तिगत घटनादर्ता गर्न टोली खटाइनेछ।
१४. नगरपालिकाको सबै बडाहरूमा सामाजिक विकृति एवं विसङ्गती तथा लागु पदार्थ दुर्व्यसन नियन्त्रण गर्न स्थानीय सुरक्षा निकायबिच सहकार्य गरी नियन्त्रण गरिनेछ।
१५. बडातहमा विभिन्न निकायबाट गठन गरिएका महिला समुह, आमा समुहहरूलाई एकिकृत रूपमा महिला सञ्चाल गठन गरी महिलाहरूको आर्थिक एवं सामाजिक सशक्तिकरणको लागि परिचालन गरिनेछ।

१६. नागरिक सहायता कक्षमा महिला, दलित तथा लक्षित वर्ग उत्थान, सशक्तिकरण एवं सामाजिक समावेशीकरणका सवालमा आएका गुनासो र अनुरोधहरूलाई छुट्टाछुट्टै अभिलेखिकरण गरी प्राथमिकताका आधारमा कार्बाही प्रक्रियाको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(झ) खानेपानी तथा सरसफाईः

१. नगरपालिका खुला दिसामुक्त क्षेत्र घोषणा भइसकेको हुँदा पुर्ण सरसफाईको कार्यक्रमलाई यो आर्थिक वर्षमा निरन्तरता दिईनेछ ।

२. नगरक्षेत्र भित्र स्वच्छ खानेपानीको सुविधाबाट बच्चित रहेका नागरिकहरूलाई खानेपानीको लागि पिनेखोला, फार्सेंकाँडा हाँसेगाउँ खानेपानी, तातापानी खानेपानी, हुड्के नार्सी खानेपानी, बरैचे डाव कालापानी खानेपानी, दुलालथाई माझिगाउँ चुनेरीताल खानेपानी, छाप्रे सान्नी दोबाटा बुढाखाली धनबोट खानेपानी, कुइने खानेपानी, विद्यापुर खानेपानी, सालकोट खानेपानी आयोजनाको कार्य यो वर्ष पनि सञ्चालनमा रहेको हुँदा यस आयोजनाको व्यवस्थापन तथा पुर्वाधार निर्माण कार्यलाई अगाडी बढाउन नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारसँग विशेष पहल गरिनेछ । हाललाई त्यस्ता आयोजनाहरू सम्पन्न गर्नका लागि दायित्व स्वीकार गरिनेछ ।

३. नगरक्षेत्रभित्र सुलभ रूपमा स्वच्छ खानेपानीको पर्याप्त आपूर्तिमा सहयोग गरिनेछ । फोहरमैला व्यवस्थापन गर्न डम्पिड साइडको लागि आवश्यक स्थानको पहिचान गरि व्यवस्थापन गरिनेछ ।

४. फोहरमैला व्यवस्थापन कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरी स्वच्छ तथा सफा नगर नीति लिईनेछ । खानेपानीको समस्या भएका क्षेत्रमा स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्थाका लागि आयोजना परियोजना सञ्चालन गरिनेछ । निर्माणका चरणमा रहेका खानेपानी आयोजनाहरूलाई क्रमशः सम्पन्न गर्दै लगिनेछ ।

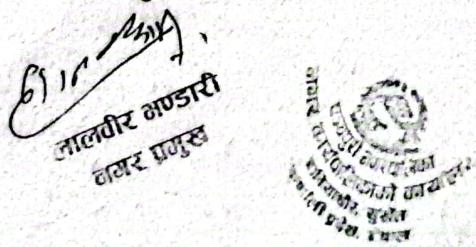
५. खानेपानीको अति समस्या भएका स्थानहरूको पहिचान भईसके प्रश्नात उक्त स्थानका उपभोक्ता तथा समुदायले अनिवार्य ४० प्रतिशत श्रमदान गर्ने सुनिश्चितता गरि सकेका स्थानहरूमा रोजगार कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा राखी विपन्न वेरोजगार व्यक्तिहरूको श्रममार्फत पानि संकलन क्षेत्रको आयोजना मर्मत तथा निर्माण गरि सबै माझ खानेपानीको पहुच विस्तार गर्ने ।

(उ) पर्यटन तथा संस्कृति:

१. पर्यटन विकासको लागि ऐतिहासिक, पुरातात्त्विक, धार्मिक, सास्कृतिक पर्यटकीय स्थल तथा सम्पदाहरूको खोज, पहिचान, संरक्षण, प्रचार प्रसार तथा विकास व्यवस्थापनमा जोड दिईनेछ ।

२. पर्यटन मार्फत पञ्चपुरीलाई समुन्नत गराउनका लागि भेरी कर्णली नदीमा याँफिटङ्ग व्यवसायको सम्भाव्यता अध्ययन, सञ्चालन, विभिन्न तालहरूको संरक्षण र डुङ्गा सञ्चालन गरी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकलाई बढावा दिई आन्तरिक राजधै वृद्धि गर्ने नीति लिईनेछ ।

३. नगरक्षेत्रभित्र रहेको जाजुरा दहमा प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा डुङ्गा सञ्चालनको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

४. नगरक्षेत्रमा रहेका अन्य पर्यटकीय स्थलहरु चमेरे गुफा, कुण्डलिनी गुफा, शिव गुफा मादले गुफा, गुस्ती ताल, पञ्चपुरी देवस्थल, भेरी कर्णाली दोभानमा धार्मिक तथा पर्यटकीय पुर्वाधारहरुको निर्माण र मर्मत सम्भारका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।

५. विभिन्न जातजातीका परम्परागत रितिरिवाज, चाडपर्व, जात्रा, मेला, झाँकी, खेलकुद, कला संस्कृति तथा मठ मन्दिर, गुम्बा, चर्चहरुको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरिनेछ । साथै उक्त क्षेत्रको प्रबर्द्धनको लागि श्रष्टा सम्मान कार्यक्रम तथायत विशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।

६. पञ्चपुरी नगरपालिकाका विभिन्न पर्यटकीय स्थल र धार्मिक स्थलहरु भएको क्षेत्रमा होमस्टे सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

पुर्वाधार विकास:

१. नगरक्षेत्र भएर अन्य गाउँपालिका तथा जिल्ला जोड्ने रणनीतिक सडकहरु चिसापानी(कैलाली)-वावियाचौर-छाप्रे-जंगलाधाट-अछाम मंगलसेन जोड्ने सडक, कल्यानकाँध-भक्तडी-धनरास-डोटी सडक, छिन्चु-लेखपराजुल-हरिहरपुर-तरंगा-तातापानी सडक, राग विद्यापुर-दहताल-छाप्रे-अछाम मंगलसेन जोड्ने सडक, सालकोट-हाँसेगाउँ-धनबोट-चिउरी-जंगलाधाट सडक निर्माणको स्तरोन्नतीका लागि विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन र IEE गरी संघीय र प्रदेश सरकार समक्ष विशेष पहल गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२. नगर भित्रका सम्पुर्ण सडकहरुको वर्गिकरण गरी मापदण्ड तोकिने छ ।

३. बस्तिबाट बडाकेन्द्र जोड्ने सडक, बडाकेन्द्रबाट नगरकेन्द्र जोड्ने सडकहरुलाई विशेष प्राथमिकतामा राखी स्तरोन्नती गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

४. नगरपालिकाको सडकहरु निर्माण गर्दा वातावरणमैत्री प्रविधि अवलम्बन गरिनेछ ।

५. नगरको लगानीमा गत आर्थिक वर्षमा स्तरोन्नती गरिएका अधुरा सडकहरुलाई प्राथमिकतामा राखी यस आर्थिक वर्षमा पनि मर्मत सम्भारको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

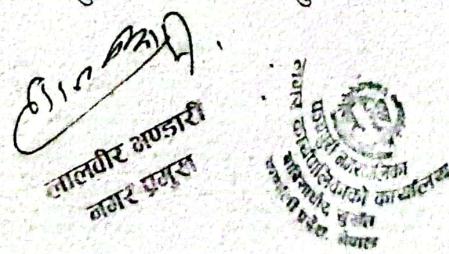
६. नगरपालिकाको प्रशासनीक भवनलाई समयमा नै सम्पन्न गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ । साथै जिर्ण अवस्थामा रहेका बडाकार्यालयका प्रशासनीक भवनहरुलाई यस आर्थिक वर्षमा निर्माण/मर्मतका लागि बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

७. नगरभित्रका सम्पुर्ण सडकहरुलाई वाहै महिना सञ्चालन योग्य बनाउन वार्षिक सडक मर्मत सम्भार योजना निर्माण गरी लागु गरिनेछ ।

८. नगरक्षेत्रको समन्वय विकासको लागि निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गर्दै पीपीपी(PPP) मोडलबाट विकास निर्माणका कार्यहरु सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ । सोको स्वामित्व नगरपालिकाले लिने व्यवस्था गरिनेछ ।

९. जनसहभागितामा आधारित लघुजलविद्युत, सौर्य ऊर्जा, बायोगाँस आदि बैकल्पिक ऊर्जाका कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१०. नेपाल सरकार र प्रदेश सरकार तथा अन्य श्रोतबाट प्राप्त सम्पुरक अनुदानबाट सञ्चालन हुने आयोजनाको लागि लागत सहभागिता गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरिनेछ ।

११. नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट विशेष अनुदानबाट सञ्चालन हुने आयोजनाहरूलाई दायित्व नपर्ने गरी उच्च प्राथमिकतामा राखी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

१२. घर नक्सा पास प्रक्रियालाई डिजिटाइजेसन गरिए लगिने छ ।

१३. सिचाईको सम्भावना भएका तथा सिचाई अभाव रहेको क्षेत्रको लागि सिचाई बाँध तथा सिचाईकुलो निर्माण तथा मर्मत सम्भार कार्यको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ । साथै सिचाई बाँध र कुलोबाट सम्भव नहुने ठाउँहरूमा लिफ्ट प्रविधिबाट सिचाईको व्यवस्था गरिनेछ ।

१४. साना र टुक्रे आयोजनाहरूमा जम्मा पूँजीगत बजेटको बढिमा २० प्रतिशत बजेट र दिर्घकालिन प्रकृतिका ठुला आयोजनाहरूमा कम्तिमा ८० प्रतिशत बजेट विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१५. राष्ट्रिय भवन संहितालाई कार्यान्वयन गरी भूकम्प प्रतिरोधात्मक भवन निर्माणमा जोड दिइनेछ ।

१६. संघीय सरकार मार्फत पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं.-६ र ८ मा स्थापना भई कार्यान्वयन हुने औद्योगिक ग्रामको थप निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिन आवश्यक पहल गरिनेछ । सोको EIA यसैवर्ष तयार गरिनेछ ।

१७. नगरक्षेत्र भित्र भएर जाने राष्ट्रिय सडक तथा यातायातलाई ध्यानमा राखी नगर बसपार्क, शब्दाह गृह, कवर्डहल, विपी रंगशाला, पशु बधशाला, शीतभण्डार, जेष्ठ नागरिक विश्रामस्थल, शैक्षिक प्रतिष्ठानका क्षेत्रहरू, फोहोर प्रशोधन केन्द्र, ढल निकास आदि जस्ता क्षेत्रहरूको विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गरी प्राथमिकताको आधारमा योजना बनाई कार्यान्वयनमा लैजाने नीतिलाई अवलम्बन गरिनेछ ।

१८. भूकम्प प्रतिरोधात्मक भवन निर्माणका लागि आवश्यक जनशक्ति उत्पादन गर्न डकर्मीहरूलाई भूकम्प प्रतिरोधात्मक भवन निर्माण सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१९. आयोजनाहरूको गुणस्तर कायम गर्नका लागि कार्यान्वयनको क्रममा अनुगमन र सुपरीवेक्षणको कार्य प्रति आयोजना कम्तिमा ३ पटक गरिनेछ साथै प्राविधिक प्रयोगशालाको व्यवस्था यसै आर्थिक वर्षमा गरिनेछ ।

२०. आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा फोहोर व्यवस्थापनका लागि डम्पिङ साइड र सडकमा ढल निकासको व्यवस्था गरिनेछ ।

२१. हरियाली सडक पञ्चपुरीको पहिचान भन्ने नारालाई पुर्णता दिन सडकको छेउछाउमा अनिवार्य रूपमा बोटविरुवा लगाउने व्यवस्था यसै आर्थिक वर्षदिखि लागु गरिनेछ ।

वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन:

(क) वन, वन्यजन्तु तथा भू-संरक्षण:

१. पञ्चपुरी नगरपालिका भित्र रहेका विभिन्न सामुदायिक, धार्मिक वन र सरकारी वनको संरक्षणका लागि डिभिजन वन कार्यालय भेरी वावियाचौर, सुखेतसँग समन्वय गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

२. नदी किनार, नदि उकास, सार्वजनिक खाली जग्गा, पाखा तथा सडक किनार हरियाली गराउन डिभिजन वन कार्यालय भेरी वावियाचौरसँग समन्वय गरी वृक्षारोपणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

३. जडीबुटी खेतिको लागि पञ्चपुरी नगरपालिकाका सबै वडाहरूमा सर्वेक्षण गरी जडीबुटी उत्पादन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

४. पञ्चपुरी नगरक्षेत्र भित्रको वनजंगलमा हुने आगलागी, बन्यजन्तु तथा वन पैदावरको चोरी निकासी, तस्करी जस्ता कार्यहरु नियन्त्रण गर्न स्थानीय सुरक्षा संयन्त्र, अन्तरपालिका समन्वय तथा सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति र डिभिजन वन कार्यालयसँग समन्वयका कार्यलाई जोड दिइनेछ ।

५. विकास साझेदारहरुको सहयोगमा जलवायु अनुकूलित कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा प्राथमिकता दिइनेछ ।

६. भू-संरक्षण तथा जल संरक्षणका लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु विकास साझेदारहरुसँगको सहयोगमा सञ्चालन गरिनेछ । साथै पानीका मुहानहरु संरक्षणका लागि जल उपयोग गूरु योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा लिगिनेछ ।

७. हरित सुन्दर सडक अवधारणा अनुरूप भित्री सडकमा सडक मापदण्ड बमोजिम वृक्षारोपण र पानि संकलन क्षेत्र निर्माण कार्यक्रम र विरुद्धाको बिउको लागि नर्सरी खेति कार्यक्रम तथा गमला निर्माण कार्यक्रम नगरपालिको लागत साझेदारीमा सम्पन्न गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरि रोजगार सेवा केन्द्रमा सृचिकृत भएका विपन्न बेरोजगार व्यक्तिहरु लाई १०० दिनको रोजगारी सुनिश्चित हुने गरि आयोजना संचालन गरिनेछ ।

(ख) वातावरण, पर्यावरण एवं जलाधार क्षेत्र संरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापनः

१. नगरभित्रको अव्यवस्थित भूमीको व्यवस्थापनको लागि संघीय सरकारसँग पहल गरिने र बाँझो जमिनलाई उत्पादनमूलक प्रयोगमा ल्याउन किसानलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

२. भविष्यमा हुनसक्ने पानिका श्रोतहरुको न्यूनता संकट टार्नका लागी पानिका श्रोतहरुको माथिल्लो क्षेत्रमा रिजार्ज पोखरी निर्माण कार्य गरिनेछ । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई यस्ता कार्यक्रम तथा गतिविधिहरुसँग जोडिनेछ ।

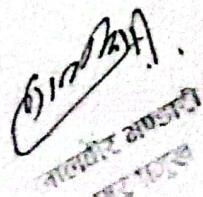
३. नगरभित्र रहेका निजी, सरकारी, विद्यालय र कलेजको २०० मिटर वरपर हानिकारक सूर्तिजन्य, मदिराजन्य पदार्थ बेचबिखनमा रोक लगाइनेछ ।

४. नगरक्षेत्रको बजार तथा बाटोमा नियम विपरित जथाभावी होडिङ वोर्ड राख रोक लगाइनेछ । साथै चौपायहरुलाई सडकमा बाध्ने परिपाटीको अन्त्य गरिनेछ । छाडा पशुचौपाया व्यवस्थापनका लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।

५. विपद् व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन कुल पुँजिगत बजेटको २ प्रतिशत विनियोजन गरी विपद् व्यवस्थापन कोषमा राखिनेछ । नगरको विपद् पोर्टल तयार गरी विपद् जोखिम क्षेत्रको पहिचान गरिनेछ र सोको आधारमा दिर्घकालिन विकास निर्माणका आयोजनाहरु छनौट गरी कार्यान्वयनमा लिगिने नीति अवलम्बन गरिनेछ । साथै विपद् जोखिम क्षेत्रको नक्सांकन तथा बस्तीहरुको पहिचान गरी स्थानान्तरणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

६. वातावरण क्षेत्रको संवेदनशीलतालाई मध्येनजर गर्दै स-साना भूक्षय तथा पहिरो रोकथामका लागी परम्परागत प्रविधिहरु तथा जैविकप्रविधिको प्रयोग गरिनेछ । वातावरण संरक्षणका यी गतिविधिहरुसँग प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई अन्तरसम्बन्धीत बनाइनेछ ।

७. विपद् प्रतिकार्यका लागि खोज तथा उदार समिति, प्राथमिक स्वास्थ्य समिति, पुर्व सूचना समितिहरुको गठन गरी आवश्यक कार्यक्रमहरुको तर्जुमा र कार्यान्वयन गरिनेछ ।

८. विपद् पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना कार्यान्वयनमा लगिनेछ ।
९. विपद् जोखिम न्यूनीकरण गर्नका लागि सचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
१०. विपद् व्यवस्थापनको लागि आपतकालिन केन्द्रमा खोज तथा उदारका आवश्यक सामग्रीहरुको व्यवस्थापन गरिनेछ साथै आवश्यक परेको समयमा तुरुन्ते उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
११. वायु र ध्वनीको प्रदुषण नियन्त्रण सम्बन्धी जनचेतनामूलक अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।

गैर सरकारी संस्था:

१. विभिन्न क्षेत्रमा कार्यरत गैर सरकारी संस्थाले सञ्चालन गर्ने कार्यक्रममा दोहोरोपना नहुने गरी समन्वयात्मक ढंगबाट कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
२. गैरसरकारी संस्थाहरुको अभिलेख राखी तिनिहरुको क्रियाकलापहरुको नियमन र व्यवस्थित गर्न आवश्यक कानून बनाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
३. नगरक्षेत्रमा कार्यरत गैर सरकारी संस्थाहरुलाई नगरवासीले अधिकतम लाभ पाउने गरी परिचालन गरिनेछ । साथै अनुगमन तथा मूल्यांकनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
४. नगरपालिका क्षेत्रभित्र कार्य गरिरहेका गैर सरकारी संस्थाहरुको प्रत्येक २ महिनामा समन्वयात्मक बैठक बस्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५. नगरपालिका क्षेत्रमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहेका सबै गैर सरकारी संस्थाहरुको वार्षिक कार्यक्रम अनिवार्य रूपमा माग गरि वार्षिक बजेटमा समावेश गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ । बजेट प्रणालीभित्र नआएका तथा नभएका कार्यक्रमहरु यस नगरक्षेत्रभित्र सञ्चालन गर्न नमिल्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

सुशासन तथा संस्थागत विकास:

- (१) संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहहरु बीच सह-अस्तित्व, सहकार्य र समन्वयको सिद्धान्त अवलम्बन गरिनेछ ।
- (२) नगरपालिकामा कुनै पनि स्वरूपको भ्रष्टाचार सहन नगर्ने नीति अनुरूप शासकीय क्रियाकलापहरुमा हुन सक्ने अनियमितता, सरकारी सम्पत्तिको अनाधिकृत प्रयोग, अपचलन वा दोहन गर्ने जुनसुकै पदाधिकारी, कर्मचारी, सेवा प्रदायक वा सेवाग्राहीलाई कानून वमोजिम दण्ड र जरिवानाको व्यवस्था कडाईका साथ कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- (३) नगरपालिकामा सार्वजनिक खरिद प्रक्रियालाई पारदर्शी, प्रतिप्रधी र मितव्ययी बनाई सुशासन कायम गर्न निर्माण व्यवसायीहरुको प्राविधिक तथा आर्थिक क्षमता, पुर्व कार्यसम्पादन स्थिती, कामको गुणस्तर, कार्यान्वयनमा रहेका ठेका संख्या सहितको अभिलेखलाई अद्यावधिक राखिनेछ ।
- (४) निर्माण हुने कार्यको सम्बन्धित सबै पक्षको विश्लेषण नगरी ठेका दिएको कारणबाट तोकिएको समय, लागत र गुणस्तर सहितको कार्यसम्पादन नभएमा प्राविधिक मूल्यांकनकर्ता, पदाधिकारी, उपभोक्ता समिति तथा अन्य

जिम्मेवार कर्मचारीलाई कानून बमोजिम दण्ड र जरिवान गर्ने तथा आवश्यक क्षतिपुर्ति भराउने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

(५) नगरपालिकाको कार्यहरूबारे असन्तुष्टि तथा गुनासो सम्बोधन र उजुरीको छानबिन एवं कार्बाहीमा प्रभावकारिता ल्याउन गुनासो सुन्ने संयन्त्रको निर्माण गरि कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

(६) नगरकार्यपालिकाको कार्यालय र वडा कार्यालयको दैनिक प्रशासनिक कार्य व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न नगरपालिकाको भवन निर्माण कार्य भैरहेको र केहि वडा कार्यालयहरूको भवन मर्मत गर्नुपर्ने भएको हुँदा यसै आर्थिक वर्षमा सम्पन्न गर्न नगरपालिकाबाट समेत बजेट विनियोजन गरी आवश्यक बजेटको व्यवस्थाका लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ ।

(७) कार्यालयबाट सम्पादन हुने कार्यलाई सेवाग्राही मैत्री तथा प्रविधि मैत्री बनाइनेछ ।

(८) संविधान बमोजिम स्थानीय तहलाई प्राप्त अधिकार र जिम्मेवारी अनुसार नगरपालिकालाई आवश्यक पर्ने थप कानूनहरू निर्माण गरि कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

(९) कर्मचारी तथा पदाधिकारीको क्षमता विकासको लागि आवश्यक तालिमको व्यवस्थाका लागि बजेट विनियोजन गरिनेछ ।

(१०) कर्मचारीहरूको कार्य विवरण बनाई लागु गरिनेछ ।

(११) नगरपालिकाको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धिको लागि भौतिक पूर्वाधार विकास तथा अभिलेख प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।

(१२) न्यायिक समितिको कार्यसम्पादनलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक संरचना तथा रकमको व्यवस्था गरिनेछ । प्रत्येक वडामा स्थापना भएका मेलमिलाप केन्द्रलाई थप क्रियाशिल बनाई सुदृढिकरण गरिनेछ । न्यायिक समितिबाट सम्पादन हुने कार्यलाई व्यवस्थित र छिटोछिरितो गराउन न्यायिक समितिका लागिमात्र एकजना छुटै कर्मचारी खटाउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(१३) नगरक्षेत्रभित्र रहेको प्रहरी सेवा र नगर प्रहरीको सेवाको व्यवस्थाका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

(१४) करदाता तथा सेवाग्राहीहरूलाई सम्मानपुर्वक सहज रूपमा सेवा लिने वातावरण मिलाइनेछ ।

(१५) कर संकलन कार्यलाई अभियानको रूपमा सञ्चालन गरी सबैभन्दा बढी कर तिर्ने करदातालाई सम्मान गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।

(१६) महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट औल्याइएका सबै किसिमका बेरुजु फँडौट गर्नका लागि कानून बमोजिम प्रक्रिया अगाडी बढाई यस आर्थिक वर्षमा बेरुजुलाई शुन्य प्रतिशतमा ल्याउने नीति लिइनेछ ।

(१७) नगरपालिकाको कार्यालय र वडा कार्यालयहरूमा नागरिक वडापत्रको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ ।

(१८) नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सार्वजनिक सम्पत्तिहरूको रेखदेख तथा मर्मत सम्भारको आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ ।

(१९) नगरपालिकाबाट सम्पादन गरिने कार्य मितव्ययी, पारदर्शी, नियमित र कार्यदक्षतापूर्ण ढंगबाट सम्पादन गर्न आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

(२०) नगरकार्यपालिकाको कार्यालयको यंगठन संरचनाको अध्ययन गरी आन्तरिक आयको आधारमा आवश्यक दरबन्दी सिर्जना गर्ने, कर्मचारीको पदपुर्ति गर्ने र प्रत्येक कर्मचारीको कार्यविवरण तयार गरी कार्य विवरणमा उल्लेखित कार्य सम्पादन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ। कार्यसम्पादन मूल्यांकनलाई कार्यविवरणसँग जोडिनेछ। कार्यसम्पादन मूल्यांकनको आधारमा करार सम्झौता थप गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।

(२१) एक आर्थिक वर्षमा कम्तिमा ३ पटक नगरपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवा सुविधाका बारमा फरक-फरक बडामा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ र बडा कार्यालय तथा अन्य कार्यालयहरूले वर्षमा कम्तिमा १ पटक सार्वजनिक सुनुवाईको कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।

(२२) नगरपालिकाले आफ्नो आन्तरिक आयको आधारमा अतिरिक्त समयमा खटिएका कर्मचारीहरूलाई प्रोत्साहन भत्ता तथा फिल्डमा खटिने कर्मचारीहरूलाई फिल्ड भत्ताको व्यवस्था कार्यविधि वमोजिम हुनेगरी गरिएको छ।

(२३) नगरस्तरीय र बडास्तरीय अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण समिति गठन भइसकेको हुँदा आयोजना कार्यान्वयन कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन समितिले मासिक प्रतिवेदन तयार गरी कार्यपालिकाको बैठकमा छलफलका लागि पेश गर्ने व्यवस्थाको थालनी गर्ने नीति लिइएको छ।

(२४) नगरपालिकाबाट प्रवाह गरिने सेवाको स्तरीयता बढाउन नगरपालिकामा खानेपानी तथा सरसफाई उप-शाखा र सहकारी विकास उप-शाखाको व्यवस्था गरी कर्मचारी खटाउने व्यवस्था मिलाइनेछ।

(२५) नगरपालिकाको आन्तरिक आय न्यून भएकाले सांगठनिक संरचनालाई आधारमानी सेवा करारमा कर्मचारी लिने तथा दैनिक ज्यालादारीमा रहेका कर्मचारीलाई सांगठनिक संरचनालाई आधारमानी सेवा करार गर्ने नीति लिइनेछ। साथै सांगठनिक संरचना भन्दा बाहिर गएर सेवा करार नगर्ने नीति लिइनेछ।

वित्तिय व्यवस्थापन तथा राजध्वं परिचालन सम्बन्धी नीतिहरू:

१. कर्मचारीहरूलाई तलबभत्ता सम्बन्धी व्यवस्था संघीय निजामती सेवाबाट समायोजन भइ आएका तथा साविक स्थानीय निकाय र हाल स्थानीय तहमा स्थायी नियुक्ति भएका कर्मचारीको हकमा नेपाल सरकारले आ.व. २०८०/०८१ को बजेटमा उल्लेख गरे वमोजिम यथावत कायम गरिनेछ। करारमा रहेका/रहने कर्मचारीहरूको लागी श्रोतलाई मध्येनजर गर्दै तलब/सुविधा तोकिनेछ।

२. अपाङ्ग, असहाय, असक्त, दैवी प्रकोष पिडित, दुन्द पिडित, ७० वर्ष माथिका जेष्ठ नागरिक तथा कोरोनाका कारण ज्यान गुमाएका परिवारको मानिसलाई निःशुल्क सिफारिस दिने व्यवस्था निरन्तरता दिइनेछ।

३. राजध्वं, लेखा र जिन्सी अभिलेखको लागि सफ्टवेयर मार्फत विभिन्न शाखाको अभिलेख तथा प्रतिवेदन प्रणाली व्यवस्थित बनाइएकोमा आगामी आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिइनेछ।

४. यस नगरपालिका क्षेत्रमा लागुहुने गरी कार्यान्वयनमा आएका विभिन्न राजध्वका श्रोतहरूको दरहरूलाई समसामयिक बनाउँदै लगिनेछ।

५. व्यवसाय कर र घर बहालकर असुलीलाई प्रभावकारी बनाउन आगामी आर्थिक वर्षको पहिलो चौमासिक बाटै नगर भित्रको सबै बडाको उद्योग, व्यापार, व्यावसायीहरूको लगत खडा गरी स्थलगत कर असुली अभियानको थालनी गरिनेछ।

६. नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोत व्यवस्थापन तथा राजश्व परिचालनका लागि राजश्व प्रशासनमा सुधार गरिनेछ। राजश्व प्रशासनलाई चुस्तदुरुस्त, सरल, प्रविधिमैत्री एवं करदातामैत्री बनाइनेछ। कर चुहावटका क्षेत्रको पहिचान गर्दै करको दायरा विस्तार गरी कर राजश्वलाई अभियानको रूपमा अगाडी बढाइनेछ। साथै कर संकलनमा प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ।

७. कर सूचना प्रणाली मार्फत राजश्व सम्बन्धी तथ्यांक अद्यावधिक गरिनेछ। कर सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

८. नगरमा सञ्चालनमा रहेका उद्घोग, व्यवसाय, घरभाडा सम्बन्धी विवरणहरु राजश्व तथा राजश्व परामर्श समितिले पहिचान गरेका छुट भएका करका शिर्षकहरु राजश्व सूचना प्रणालीमा प्रविष्टी गरिनेछ।

९. सामुदायिक वनबाट प्राप्त राजश्वलाई कानुन बमोजिम खर्च गर्ने प्रक्रियालाई निरन्तरता दिइनेछ।

धन्यवाद !!!

.....
लालबीर भण्डारी
नगर प्रमुख लालबीर भण्डारी
नगर प्रमुख

मिति २०८०/०३/१० गते आइतवार

